

Varieerumine keeles – kas märk muutumisest või hoopis püsimisest?

Liina Lindström (Tartu Ülikool)

Keele varieerumist on keeleteaduses pikalt uuritud seoses keele muutumisega ja sotsiolingvistika vaatepunktist. Alates W. Labovi klassikalistest uurimustest (nt Labov 1963; Labov 1972) on varieerumist nähtud kui keelemuutuse üht vaheastet: variant A asendub tasapisi variandiga B ning vahepeal on periood, mil A ja B esinevad ühtaegu. Muutuse toimumist nähti ennekõike sotsiaalsetest teguritest sõltuvana.

Korpuslingvistika levikuga seoses on arusaamine varieerumisest oluliselt muutunud: suuremat tähelepanu on saanud morfosüntaktiline (konstruktsiooniline) varieerumine, selle olemus ja põhjused, mis sageli on seotud keele töötlemisega, mitte sotsiaalsete teguritega. Oluliselt kättesaadavamad on eri registrite tekstid ning sellega seoses on võimalik uurida situatiivset varieerumist ja registritevahelisi erinevusi. (Vt nt Biber 2015; Szmrecsanyi 2017; Szmrecsanyi 2019)

Ettekandes arutlen näidete varal selle üle, kui püsiv või muutuv on grammatiline varieerumine eesti keeles ning kas sellega seostub keelemuutus või mitte. Lisaks arutlen selle üle, kuidas varieerumisse suhtuda – kas see on märk sellest, et keel pidevalt muutub, või on see hoopis märk keele püsimisest?

Viited

- Biber, Douglas. 2015. Corpus-Based and Corpus-Driven Analyses of Language Variation and Use. In Bernd Heine & Heiko Narrog (eds.), *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*. Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199677078.013.0008>.
- Labov, William. 1963. The social motivation of a sound change. *Word* 19(3). 273–309.
- Labov, William. 1972. *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Szmrecsanyi, Benedikt. 2017. Variationist sociolinguistics and corpus-based variationist linguistics: overlap and cross-pollination potential. *Canadian Journal of Linguistics/Revue canadienne de linguistique* 62(4). 685–701.
<https://doi.org/10.1017/cnj.2017.34>.
- Szmrecsanyi, Benedikt. 2019. Register in variationist linguistics. *Register Studies* 1(1). 76–99. <https://doi.org/10.1075/rs.18006.szm>.